

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på
www.tekniskkulturarv.dk/about

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

VEILEDNING

VED

BEDØMMELSEN AF DE FORSKJELIGE SORTER

MEDICINTRAN

PAA

UDSTILLINGEN I KJØBENHAVN 1872.

FIRMAET PETER MÖLLER, CHRISTIANIA.

665 21

CHRISTIANIA.

TRYKT I DET STEENSKE BOGTRYKKERI.

1872.

~~802~~

~~1469~~

~~64~~

66521

66521

66-22

VEILEDNING

VED

BEDØMMELSEN AF DE FORSKJELLIGE SORTER

MEDICINTRAN

PAA

UDSTILLINGEN I KJØBENHAVN 1872.

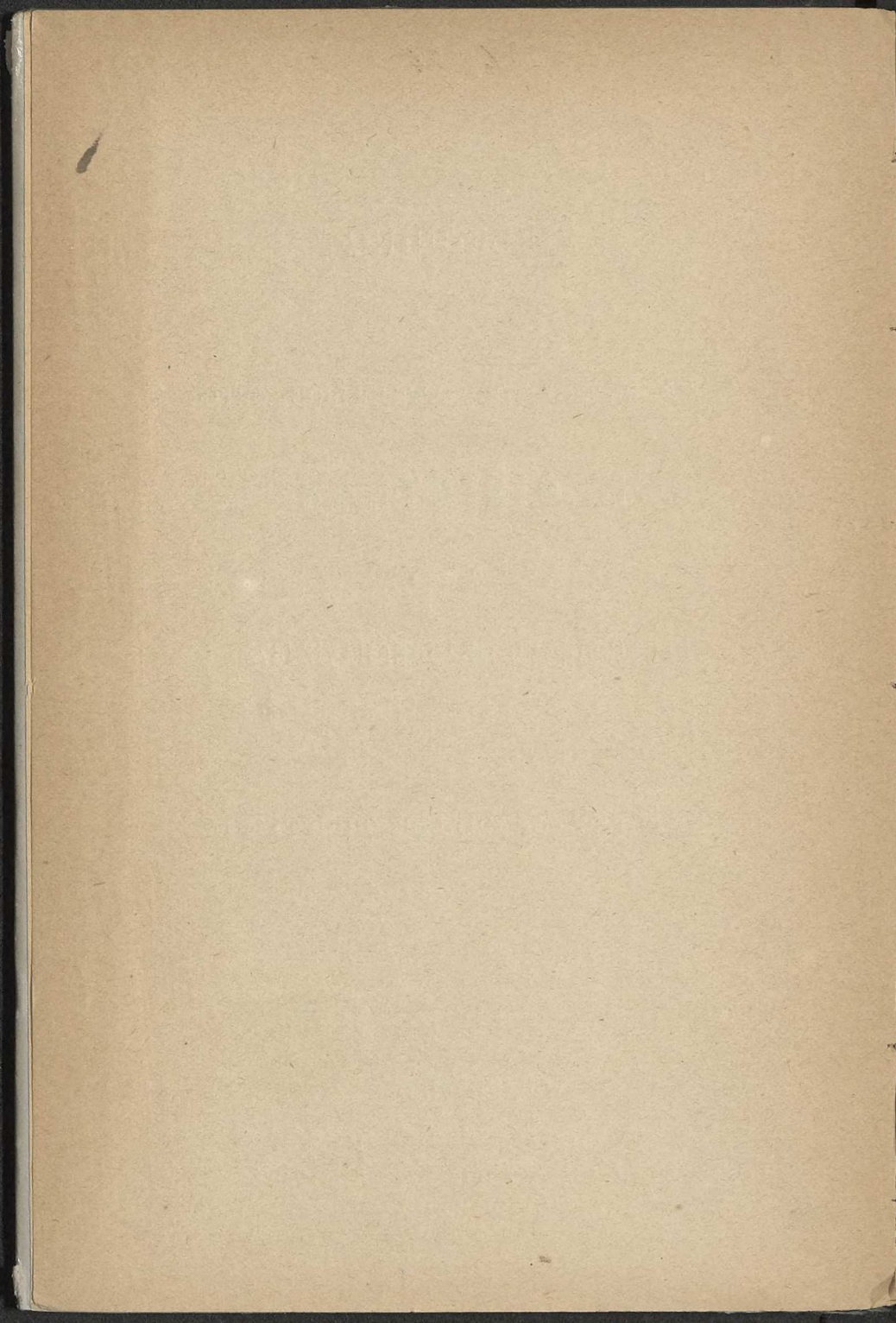
FIRMAET PETER MÖLLER, CHRISTIANIA.

CHRISTIANIA.

TRYKT I DET STEENSEE BOGTRYKKERI

1872.

Indledning.

„Omenskjønt man skulde formode, at Tilvirkningen af Tran var en almindelig bekjendt Sag, saa finder man dog, at der ei alene i Udlandet, men ogsaa tildels hos os, hersker megen Uvished og Vildfarelse baade om Maaden hvorpaa den tilvirkes og om de forskjellige Sorter, som forekomme i Handelen.“

Med disse Ord indledede Apotheker Møller for 15 Aar siden for de dengang i Christiania forsamlede pharmaceutiske Naturforskere et Foredrag over Tilvirkningen af Medicintran, hvis Øiemed var at berigtige de vrangre Forestillinger, der dengang næsten overalt var fremherskende, angaaende den relative Værdi af de forskjellige Transorter som Lægemed betragtet. Begreberne derom har i de forløbne 15 Aar ganske vist klaret sig i Tranens Hjem, Norge, men trods Apotheker Møllers utrættelige Bestræbelser, ligetil den sidste Tid, i denne Retning, synes i Broderlandene, Danmark og Sverige, en rigtig Opfattelse af de stedfindende Forholde endnu ikke at have trængt sig igjennem.

Det turde derfor muligens ikke være i Utide at fremsætte nogle Bemærkninger over det samme Emne ved en Leilighed som denne, da Medicintran i dens forskjellige Karakterer vil optræde ved den forestaaende Udstilling i Kjøbenhavn som mere eller mindre berettigede Medbejlere til en forventet Aerkjendelse.

Trantilvirkningen.

Medicintran kan med Hensyn til dens Tilvirkning og de deraf følgende ydre Kjendetegn inddeles i to skarpt adskilte Grupper, der intet forbindende Mellemlid har :

- 1) Den Tran der i egentlig Forstand er et Huusflidsprodukt og
- 2) Den Tran der tilvirkes fabrikmæssig.

Den første af disse Classer var indtil 1853, da Apotheker Møller indførte den fabrikmæssige Tilvirkning af Tranen, den ene kjendte, og grunder ganske vist den Berømmelse, som Tran overhovedet har erhvervet som Lægemiddel, ligesiden den Tid, da den fra at være et Grønlænderes og Lapplænderes Huusraad hævede sig op til et af Lægevidenskaben anerkjendt Standpunkt blandt de øvrige af dens Skatte.

Denne Tran varierer i Farve fra mørkegul eller lysebrun (optaget i de nyeste Udgaver af den danske og svenske Farmakopoe under Navn af Oleum jecoris aselli flavum) til den mørkebrune næsten sorte saakaldte Garvertran.

Den tilberedes uden Undtagelse af Fiskerne selv i deres Hjem, aldrig paa Fiskestedet selv, eller af hvad man forstaar under Betegnelsen Fabrikanten og dens forskellige Egenskaber ere udelukkende afhængige af den mere eller mindre Skjødsløshed og Urenlighed, hvormed Raamaterialet fra først til sidst behandles.

En Fremstilling af Forholdene ved Lofoten vil bedst illustrere det Anførte, fordi fra det der faldende Torskefiske ubetinget den største Mængde Tran kommer i Handelen fra Norge og fordi Forholdene ved de øvrige norske Fiskesteder er næsten i enhver Henseende identiske med Lofoten og ialfald i ingen Henseende bedre.

Lofoten er, som bekjendt, den Række Øer, der strax ovenfor Polarcirkelen i sydvestlig Retning strækker sig fra Norges Fastland ud i Vesterhavet. Siden umindelige Tider har den mellemliggende Vestfjord ved hvert Aars Begyndelse været Forsamlingspladsen for ganske utrolige

Mængder af Torsk, som drevne af Instinktet søge et mod Naturens raae Indvirkninger forholdsvis lunt Sted for den Afkom, som de her efterlade, naar de efter et tre Maaneders Ophold drage tilbage til deres ukjendte Hjem paa Havets Dyb. Hvor dette Hjem er, har været Gjenstand for mange lærde Hypotheser, og Nogle have endog paa-staaet at de slet intet Hjem have, men paa Tateres Vis uafsladelig fare frem og tilbage mellem Newfoundlands Kyster og Norge underveis aflæggende en kort Visit paa Island. De senere Undersøgelser anstillede paa Stedet selv af den yngre „Sars“ tyder imidlertid ingenlunde hen paa, at Torsken er den langvejsfarende Reisende, som Enkelte have villet gjøre den til; tvertimod har den mere af hvad kan kaldes et Hjem end mange i den almindelige Mening mere begavede Skabninger ere i Besiddelse af. Af disse Forskninger synes det nemlig utvivlsomt, at Bankerne udenfor Kysten er deres Opholdsted udenfor Gydningsperioden og betragtes af dem som deres Dagligstue med Lofoten som Børnekammer. Af Vigtighed for Trantilvirkningen bliver derfor Resultatet af disse Undersøgelser forsaavidt, som det stiller udenfor al Tvivl, at Lofottorsken er en Familie for sig, der ikke staar i nogen Forbindelse med de Familier, der søge ind til Finmarkens eller Søndmøres Fjorde —, heller Intet har at gjøre med de Stime, der samles ved Newfoundlands eller Islands Kyster. Det turde derfor ligge Noget til Grund for den Paa-stand, som oftere er fremkommet, at Lofottranen er forskjellig fra andre Fiskesteders Tran og navnlig udmærker sig ved sin helbredende Egenskaber, ligesom det er utvivlsomt at dens fysikalske Egenskaber i enkelte Henseender er forskjellig fra flere andre Sorter, navnlig Newfoundlandstranen.

Hvordan dette nu end er, vist er det, at i Midten af Ianuar komme de første Medlemmer af Torskefamilien til Lofoten, hvor den der bosatte Befolkning byder dem Velkommen; den større Masse indfinder sig dog først i Februar, og da strømmer ogsaa Almue fra Syd og Nord

sammen for at modtage de kjære Gjæster, og da først siges Fisket at være begyndt.

Hvad der gjøres med selve Fisken hører ikke herhen. Af Leveren derimod tilberedes eller — for at bruge et mere almindeligt og i dette Tilfælde mere betegnende Udtryk — brændes som bekjendt Tranen; dog ikke udelukkende i Lofoten, hvor Fiskerens Tid er fuldt optaget med det egentlige Fiske og hvor desforuden de stedlige Forholde gjør nogen Tranbrænding af Almuen vanskelig eller rettere umulig under Fisket. Leveren slippes derfor, efterhaanden som den udtages af Fisken ned paa Tønder der tilspundses saasnaart de ere fulde og lægges tilside indtil Turen gaaer hjemover i April.

Hjemreisen er ofte af lang Varighed, da Fiskerne i deres aabne Baade, hyppig stærkt ladede med Rogn og Lever, har at trodse det raac Veir og vilde Hav. Ankomne til deres Hjemsteder aabnes Levertønderne og Trantilvirkningen begynder i Regelen ude i Mai, altsaa af flere Maaneder gammel Lever.

Tranen findes i Leveren indesluttet i Celler, og i den lange Tid, der forløber mellem Fangsten i Lofoten og Tilvirkningen i Hjemmet, gaar selvfølgelig Cellehinderne i Forraadnelse, en Deel brister, og naar Tønden aabnes, findes en Deel af den indesluttete Tran udflydt. Denne, der er stærk gul af Farve, aføses strax og danner den saakaldte egentlige „Raa Medicintran,“ der staaer høiest i Pris. Resten bringes i en stor Gryde, der ophedes over aaben Ild, hvorved ogsaa de øvrige Cellehinder briste og give Tranen frit Udløb efterhaanden som Ilden forstærkes. For at uddrive de sidste Rester af Tran, maa imidlertid Temperaturen forøges saameget, at Cellehinderne derved forkulles og flyder om i den ved Ildens Paavirkning næsten sortfarvede Tran som haarde sorte Klumper, der samles og under Navn af Graxe som et i visse Tilfælde fortrinligt Gjødningsmiddel danner en særskilt Handelsartikel.

Medens dette foregaar, vilde den hele Mængde Tran,

om den forblev i Gryden, lidt efter lidt antage den mørke Farve, der er eiendommelig for Garvertran og selvfølgelig være af mindre Værdi, da Tranens Markedspris fornemlig retter sig efter dens Farve. Derfor inddeles Operationen i tre bestemte Stadier, idet man retter sig efter de Farver, der engang paa Tranmarkedet i Bergen ere antagne som Normaler, nemlig 1) den saakaldte blanke Tran med en lysebrun Farve, 2) den brunblanke, Malaga farvede og 3) den brune eller, som den hellere burde kaldes, den sorte Tran, da kun i tynde Skikter og gennemfaldende Lys den brune Farve kan iagttages. Aføsningen i det første Stadium fortsættes derfor kun saalænge, indtil Farven af den blanke Tran er fremkommen, hvorpaa man skifter Beholder og vedbliver Aføsningen i den nye Beholder, indtil den brunblanke Farve antages naaet, hvorefter, under stedse forøget Ophedning, den sidste Rest udsmeltes, og dette bliver da den brune eller Garvertranen.

Da nu hver Fisker eller ialfald hvert Baadlag behandler sin Eiendom af Lever uafhængig af alle andre, skulde man tro, at Tran af alle mulige Overgangs-Nuancer, fra gult til sortbrunt vilde komme paa Markedet. Kuns indenfor visse bestemte Grændser er dette imidlertid Tilfældet, da de tre ovennævnte Sorter ere i Handel og Vandel saa vel etablerede og af Fiskerne vel kjendte Normaler, at enhver af dem med megen Nøiagtighed ved at inddele Aføsningen i de rette Perioder. Da de lysere Sorter altid staae høiere i Pris og ere lettere afsættelige, forbyder ogsaa Selvinteressen at fortsætte hver enkelt Aføsningsperiode udover et vist Punkt; thi hvad der vilde vindes i Kvantitet tabes i Kvaliteten.

Den fuldkomne Foragt for Reenslighed under den hele Tilvirkning ligefra Leveren tages ud af Fisken, indtil Tranen fuldfærdig fyldes paa Tønder, er stor, endog for en Klasse af Folk som ellers intet godt Ord har paa sig for Reenslighed og skal her ikke nærmere berøres. De, der ere overtalede til at nyde disse Sorter Tran,

kan kun prises lykkelige for den Uvidenhed om „de nærmere Omstændigheder,“ hvori de leve og hvorfra det vilde være utilgiveligt at udrive dem.

Naar Tønden er fyldt og tilspundset, benyttes den første Leilighed, der gives til at bringe den over paa en af disse store aabne Skibe almindelig kjendte under Navn af Nordlandsjægter, af en noget antik Konstruktion, formentlig en Reminiscens fra Vikingetiden. Forøvrigt lastet hovedsagelig med Klipfisk og Tørfisk bringer denne nu Varen og i Almindelighed ogsaa dens Eier til Bergen, hvor den gaar over i de Kjøbmænds Hænder, med hvem Vedkommende staaer i Forbindelse. Denne Forbindelse er forresten af en eiendommelig Karakter, idet Fiskeren i Regelen ved Forskud dels af Penge dels af Varer er bragt i et Gjældsforhold til Kjøbmanden, hvorfra han har vanskeligt ved at udrede sig, og hvorfor han til Gjengjæld har forpligtet sig til at levere alle sine Produkter til en saadan Pris, som Bergens Kjøbmænd maatte komme overens om.

Fra Bergen gaar Tranen Handelens kjendte Gang fra de store Grossister gennem de smaae til Agenterne, udskibes og gaaer atter gennem en Række Hænder førend den ved Detaillisterne overgives til Publikums Nydelse i en Tilstand ikke altid identisk med den oprindelige.

Apotheker Møller havde i sine tidligere Aar havt rigelig Anledning til at see disse Forholde nærvædt, og det Kjendskab han saaledes erhvervede til den primitive Maade, hvorpaa et i Lægens Haand saa vigtigt Middel fremstilledes, bragte ham til at tænke paa, hvad der kunde gjøres for at fremstille et i alle Ordets Betydninger renere og bedre Produkt.

Altfor praktisk til at tænke paa at reformere Fiskerne og Bønderne, der vel mere i Norge end andetsteds hænger fast ved det Gamle og ere lidet tilgængelige for nye Ideer, indsaa han, at det første Skridt nødvendigvis maatte være at tage Sagen helt og holdent ud af Fiskerens Hænder og paabegynde en fabrikmæssig Tilvirkning. Det næste

Skridt maatte være at udfinde en hensigtsmæssigere Maade for Tilvirkningen, saaledes at Tranen ikke tabte den Karakter, som den har medens den endnu er i Leveren i den levende Torsk, det vil sige, bibeholde dens rene gode Smag, uden at dens Egenskaber som Lægemiddel derved forringedes. At Tranen nemlig i sin oprindelige Tilstand er et velsmagende Stof og ingenlunde har nogen af de Egenskaber, som indtil da ansaaes for dens uadskillelige Ledsagere og gjorde den berøgtet som et af de mest afskyede Midler, en Læge kunde forskrive, synes tidligere ikke at have gaaet op for Nogen af dem, som vistnok ofte med Velbehag have seet den friskkogte Torskelever paa et Spisebord, uden at gjøre sig selv det Spørgsmaal, hvorfor det samme Stof kogt nordenfor Polarcirkelen skulde levere et Produkt, hvis ilde Smag næsten var bleven et Ordsprog. Da nu Ureenlighed og skjødsløs Behandling, Aarsagerne til Tabet af Tranens oprindelige gode Egenskaber, ikke kunde være de betingende Omstændigheder for dens velsignelsesrige Indflydelse i mange Sygdomstilfælde, maatte den, for hvem disse Aarsager vare kjendte, paa Forhaand vide, at Tranen i dens uforandrede naturlige Tilstand maatte foruden at være i Besiddelse af alle de gamle kjendte helbredende Egenskaber, ialfald i samme Udstrækning, tillige vinde i forøget Værdi ved dens behagelige Smag.

Opgaven blev derfor at finde det rette Middel, hvorved Cellehinderne kunde bringes til at briste og frigjøre den deri indesluttete Tran inden et saa kort Tidsrum, at ingen organisk Decomposition kunde foregaa, det vil sige i Løbet af faa Timer efterat Fisken er fanget, da Forraadelsesprocessen meget snart tager sin Begyndelse. Efter mange mislykkede Forsøg paa at naae dette ved mekaniske Midler, kom Møller til Maalet ved Anvendelse af Dampen som Ophedningsmiddel. Fremgangsmaaden med de Forbedringer, som Erfaringen senere har vist hensigtsmæssige, kan kortelig beskrives som følger:

Saasnart Fisken er fanget og bragt i Land, udtages,

vadskes og sorteres Leveren, idet alle sygelige Dele bortkastes. Den bringes umiddelbart derpaa i Kjedler, der ophedes fra en fælles Dampkjedel, og hvis Temperatur kan reguleres enkeltvis. *) Ved den modererede og constante Varme, hvorfor Leveren saaledes udsættes, briste alle Cellehinderne og Tranen aføses efterhaanden som den udflyder, filtreres og bringes over paa store Beholdere for at afsætte sig. Naar Klaringen er tilendebragt, fyldes Tranen paa Tønder og Flasker og er færdig til at komme i Handelen. Nogen nærmere Beskrivelse af Detaillerne er overflødig, da Hensigten kun er at paavise, at Tilvirkningen producerer Tranen i dens oprindelige Skikkelse og at dens lyse Farve og Renhed i Smag ikke er Resultatet af nogen Raffinerings- eller „Destillerings-Proces.

En Afændring af denne Methode er i den senere Tid bragt i Udførelse, fornemlig paa Fiskestederne i Finmarken, hvor den saakaldte Finmarkstran tilberedes, idet de kogende Dampe umiddelbart ledes ned i Levermassen. Herved er imidlertid en Regulering af Varmen umulig, og Produktet falder derfor ikke saa fuldkomment ud som ved en forstandig Anvendelse af Møllers oprindelige Methode, hvorhos Tranen optager en vis Mængde Fugtighed, hvorfra den vanskelig atter kan befries og som bevirker, at den hurtigere harskner og antager en mørkere Farve. Hvorfor den har vundet saa almindelig Indgang i Finmarken er, at de dertil nødvendige Apparater kunne anskaffes for en Ubetydelighed og at selve Arbeidet er forbunden med færre Omkostninger, medens Produktet opnaar de samme Priser som den mere holdbare Tran, fordi det saalænge det er friskt har alle den gode Trans Egenskaber.

Principet bliver imidlertid i begge Tilfælde det samme, da den hele Proces udelukkende hviler paa de to Hoved-

*) En Model af dette Apparat vil tilligemed Tran fra Møllers Kogeri i Stamsund (Lofoten) findes paa Udstillingen.

betingelser: Frisk Lever og Anvendelsen af den lavest mulige Temperatur ved Udsmeltningen. Begge disse Betingelser ere absolut fornødne for Fremstillingen af et godt Produkt. Naar der nu findes i Handelen saamegen saakaldet Damptran, som ikke tilfredsstiller de Fordringer, der sættes til en god Vare, da er Grunden udelukkende den, at den ene eller den anden af disse Betingelser ikke har været overholdte under Tilvirkningen. Tilvirket paa den rette Maade har da Tranen en lys guul Farve samt en alt Andet end ubehagelig Lugt og Smag, kan lettelig nydes af Alle, for hvem olieagtige Substantser overhovedet ikke er en Modbydelighed, bliver hurtig for Børn endog en Delikatesse, fordøies med Lethed og forårsager ikke den Kvalme, som er en saa uadskillelig Egenskab ved den Tran, der er tilberedt af forraadnet Lever.

Sammenligning mellem de forskellige Transorters Egenskaber.

At komme til nogen bestemt Mening om den saakaldte Damptrans og de ældre Transorters relative medicinske Værdi ved enkelte sammenlignende Experimenter, vilde vanskelig kunne lede til noget positivt Resultat, da saamange af Individualiteten afhængige Factorer træde til, at Slutninger fra det Kjendte til det Ukjendte vilde være meget usikre. Da derfor Anvendelsen i det Store var den eneste Vei, hvorpaa en bestemt Mening kunde dannes, laa selvfølgelig netop deri den største Hindring, for at den forbedrede Tilvirkningsmaade hurtig kunde vinde den Anerkjendelse, som den i Virkeligheden fortjente; thi den gamle Tran var som Lægemiddel i Besiddelse af en Berømmelse, som det var vanskelig for en Nykommer at trænge tilside, fordi Berømmelsen ganske vist var vel-fortjent, ikke paa Grund af, men tiltrods for den Maade Naturens Værk af Menneskehænder var behandlet. Man kaster ikke saa let Vrag paa en gammel Bekjendts Ven-skab, for at aabne Armene for en paatrængende Frem-

med og denne naturlige Kjærlighed var vel ogsaa Grunden til at man paadigtede den gamle Ven Dyder, som den aldrig havde været i Besiddelse af, og formodede Fortrin, som støttede sig alene til meget ydre Betragtninger. Disse indbildte Dyder og Fortrin kunde dog ikke i Længden udholde en nærmere Undersøgelse og maatte vige for de virkelige Fortrin som homo novus var i Besiddelse af, og uagtet Mistroe og Modstand var den Velkomst, der i Begyndelsen blev den nye Tran buden, var dens egne fortrinlige Egenskaber i Forbindelse med et bedre Kjendskab til Oprindelsen af mange af den gamle Trans høitpriste Egenskaber, stærke nok til at bryde Vei gennem alle Hindringer med saadant Resultat, at fortiden neppe en Tønde af de mørkere Transorter forbruges Aaret rundt i Norge. Anderledes er det formentlig endnu i Danmark og Sverige, hvor de simplere Sorter endnu have varme Forkjæmpere, og derfor turde det ikke være af Veien her noget nøiere at betragte, hvad der af disse anføres som de Fortrin hvoraf de skulde være i Besiddelse og paavise, at det kun er paa vrang Forestillinger og Ubekjendtskab til de forskjellige Tilvirkningsmaader og de deraf følgende forskellige Egenskabers Oprindelse, at disse formodede Fortrin støtte sig.

Der ligger Meget i et Navn, og søger man Roden til de Fordomme, der tildels endnu existere mod den lyse Tran, vil man finde dem for en væsentlig Deel fæstede til de Forestillinger, som Navnet, Publikum gav Møllers Tran, medførte. Dampdestilleret, damprafineret Medicintran var just Navne skikkede til at vække mørke Ideer om en brændende høi Temperaturs Anvendelse og Benyttelse af raffinerede Kunstgreb og Operationer under hvilke det „Essentielle“ ved den naturlige Tran antoges at destilleres og raffineres bort, medens Fællesbenævnelsen „Raatran,“ som samtidig gaves de mørkere Sorter, lode disse fremtræde i en uskyldig Naturlighed vel udstyrede med alle de af Naturen givne herlige, velkjendte, helbredende Egenskaber.

Den almindelige Tro var derfor, at den mørkeste Tran var Grundstoffet, hvoraf ved en eller anden Raffinade-Proces de lysere Sorter fremstilledes, og at Møllers Tilvirkningsmaade var Toppunktet paa al Raffinering. Da kuns meget Faa kunde prise sig i Besiddelse af en Mave stærk nok til at modtage og beholde Garvertran, var Grunden selvfølgelig den, at Naturens Gaver vare her tilstede i Overmaal, og i Mangel af ualmindelige stærke Fordøielsesorganer maatte man nøie sig med en raffineret mindre kraftig Vare. Da Jod var fundet som en Bestanddel af Tranen, og da det var bekjendt at Jod pleier at farve andre Legemer mere eller mindre brune, antoges endvidere Jodmængden at være proportional med Intensiteten af den brune Farve.

For dem, der har gennemlæst hvad forud er sagt om Tilvirkningen af Tran, vil det være overflødigt nærmere at gaae ind paa nogen Berigtigelse af disse Ideer. Fortjener nogen Transort Benævnelsen „raa“ da er det Damptranen, fordi den er Tranen i dens raa Naturlighed, medens de øvrige Sorter ere intet Andet end mere eller mindre forbrændt eller sveden raa Tran. Damptranen kan derfor ved simpel Ophedning gradvis gjøres identisk med hvilkensomhelst af de mørkere Transorter, en Operation, der i det Smaa med Lethed kan foretages i en Skee over et Lys, medens ved nogen Raffinering eller Destillering at bringe det omvendte Resultat frem er umuligt.

Den Tanke, at Tranen var et Specificum i flere Sygdomme, var forhen den almindelige og træder endnu nu og da frem, idet man overseer den simpleste Forklaring, at dens Virkninger nærmest kan tilskrives dens Karakter som Næringsmiddel. Dette var ikke saa underligt i tidligere Dage, da det vanskelig kunde falde nogen ind at klassificere det modbydelige Stof, der forud var det ene kjendte, uuder Næringsstofferne. Bestræbelserne gik derfor jævnlig ud paa at finde det virksomme Princip, og da Jodraseriet var paa det Høieste og man fandt Spor

af Jod i Tranen, blev dette strax taget til Indtægt som en heldig Løsning af Gaaden. Det blev jævnlig paastaaet (ofte af Folk som benyttede Videnskaben til at støtte sine egne Handelsspeculationer f. Ex. de Iongh) at de mørkere Sorter indeholdt mere Jod og 'det blev villigen accepteret af alle dem, der ansaa Jod for det længe forventede Panaceum, idet man forklarede sig den paastaaede Tilstedeværelse af mindre Jod i de lysere Sorter derved, at Jodforbindelserne maatte bortflygte under Raffineringen, og at derfor jo mere Raffinering Tranen havde været underkastet d. e., jo lysere og mere velsmagende den var, desto mindre maatte den indeholde af dette virksomme Princip. Det er vel nu gaaet op for de Fleste, at dette Stof Intet har at gjøre med Tranens Egenskaber som Lægemiddel, efterat det er stillet udenfor al Tvivl, at under ingen Omstændighed Mængden af Jod er større end at den vilde bringe den mest avancerede Homoeopath i Henrykkelse, og efterat det er paavist, at Jodmængden er omtrentlig den samme i alle Sorter Tran, fordi den Forbindelse, hvori det findes ikke er flygtig. Et bedre Kjendskab til Fabrikationsmaaden vilde allerede strax været tilstrækkeligt til at tilbagevise Paastanden om de mørkere Transorters større Righoldighed paa Jod; thi var den tilstede i en flygtig Forbindelse, maatte selvfølgelig disse, der under Tilberedningen udsættes for en høiere Temperaturindvirkning, indeholde mindre jo mørkere de vare og var Forbindelsen ikke flygtig, kunde Jodmængden umulig forøges ved stærkere Ophedning, hvorfor de kvantitative Analyser ogsaa vise som ovenfor sagt, at den ene Transort i denne Henseende ikke er forskjellig fra den anden. Men hverken denne homoeopathiske Mængde Jod eller nogen anden enkelt Bestanddel constituerer Tranen som Lægemiddel. Den Nytte, som den har vist at udøve i visse Sygdomme, kan vel alene tilskrives de Egenskaber, den er i Besiddelse af som det kulstofrigeste og lettest assimilerbare af alle kulstofrige Næringsstoffer. De Sygdomme, i hvilke den med stort Gavn har været

anvendt, ere fornemlig saadanne der har sin Oprindelse i en ufuldkommen Evne til at assimilere og tilføre Blodet en adækvat Mængde kulstofholdige og fedtdannende Lege-mer, nødvendige for at underholde den forøgede Oxyda-tionsproces i Lungerne eller anden materialforbrugende Virksomhed i Organismen, som ellers uden erstattende Tilførsel udenfra maa gaae for sig paa Bekostning af det Materiale som forefindes. Selvfølgelig maa da det Stof være det fortrinligste, som Fordøielsesorganerne lettest acceptere og da kan Valget mellem de forskjellige Sorter Tran ikke været tvivlsomt, da endnu Ingen har benegtet, at den efter Møllers Methode af frisk Lever og lav Temperatur ud-smeltede Tran besidder i denne Henseende forhen ukjendte fortrinlige Egenskaber. Det maa endnu engang udtryk-kelig gjentages, at frisk Lever og lav Temperatur ere uundgaaelige Betingelser, for at Tranen skal være hvad den her er rost for. Hyppig og fra de forskjelligste Kanter har Klager været hørte over at den saakaldte Damptran har vomiterende Virkninger i høiere Grad end endog den mørke Tran. Dette skriver sig derfra, at i den senere Tid Udsmeltninger ved Damp er anvendt paa gammel forraadnende Lever. Hvad enten Tran udsmeltes af frisk eller gammel Lever, bliver dens Udseende det samme og ved det blotte Syn kan den ene ikke skjernes fra den anden. Men de forraadnede Cellehinder meddele Tranen en ubeskrivelig ækkel, modbydelig Smag og Lugt, der vistnok for en stor Del kan dækkes ved Tilsætning af andre lugtende Stoffer, kjendte af de Indviede, men dens vomiterende Virkninger forblive de samme. Grun-den til den overhaandtagende Produktion af denne Tran er naturligvis den stærke Konkurrents, der er opstaaet mellem den Hær af Fabrikanter, der kastede sig over Møllers Idee, strax hans Produkt havde vundet Anerkjen-delse og var begyndt at blive søgt. Den Dalen i Pri-ser, som den stærke Overproduktion fremkaldte, bevir-kede at Raamaterialet maatte søges saa billigt som muligt og at derfor Vigtigheden af frisk Lever maatte træde til-

side for Hensynet til den meget billigere, men for Produktionen af god Tran ubrugelige gamle Lever.

Desværre har det Fortrinlige, der ligger i Møllers Methode paa denne Maade ofte været misbrugt og har bragt Damptranen i en Miskredit, som har været til ubodelig Skade for den virkelig gode Vares Fremgang, idet den uforholdsmæssig store Mængde daarlig Vare har paa sine Steder frembragt den Tro, at den lyse Tran altid har paa Fordøielsesorganerne disse Virkninger, der stiller sig saa mægtig i Veien for dens Anvendelse. Den Omstændighed, at god og slet Vare ingen mærkelig Forskjel frembyder for Sandserne, har mest bidraget til, at undertiden ugunstige Domme har været fældet over Damptran overhovedet, og var en Opfordring for Interessentskabet Peter Møller (i hvilket Firma Apotheker Møller personlig medvirkede ligetil sin Død) til ved Siden af et Salg paa Tønder — hvis Kvalitet selvfølgelig ikke kan garanteres efterat Varen er kommet over i andre Hænder — til at adoptere et Salg paa egne Flasker, hvorved Publikum garanteres en Vare, der hidindtil har staaet uovertruffet. Denne Salgsmaade har hos det store Publikum mødt saadan Anerkjendelse, at Specialiteten „Møllers Tran“ er nu kjendt over Størstedelen af den civiliserede Verden.

**Anerkjendelser der ere blevne Peter Møllers
Tran tildelte.**

Det har oftere været sagt, at hvad Apoth. Møller udtænkte og bragte i Udførelse, var altfor simpelt og nærliggende for de Udmærkelser, der ere blevne ham personlig og hans Produkt tildel. Den Slags har været udøvet baade før og efter Kolumbus stødte sit Æg i Bordet, og i dette Tilfælde er det tilstrækkeligt at henvise til det Omfang Reformen i en for Norge saa vigtig Industrigren har taget, hvilken Ingen tidligere havde tænkt udførbar, indtil Apoth. Møller gav Stødet dertil. Det er imidlertid ikke uinteressant at lægge Mærke til at disse Udtalelser

komme netop fra de Kanter af Landet, der kanske mere end Opfinderen selv har nydt godt baade af hans Opfindelse og af hans Bestræbelse for at skaffe eget og dermed ogsaa Andres ligeartede Produkt større Udbredelse og nye Markeder.

Idet disse Anerkjendelser nedenfor findes sammenstillede, medgives det gjerne, at de ikke altid ere meddelt udelukkende for Kvaliteten af den Vare, som ved de forskellige Udstillinger har været undergivet Juryernes Dom. Af hele det Foregaaende vil det nemlig letteligen indsees, at Enhver, han være Fabrikant eller ei, der har et Par friske Levere og et Kjøkken til sin Raadighed, kan fremstille en Tran af allerbedste Sort i tilstrækkelig Mængde til at fremvises paa en Udstilling. Det er derfor neppe nogen Tvivl unnderkastet, at flere af de Prøver der have fremstillet sig til Juryens Bedømmelse ikke have staaet tilbage for Møllers i Kvalitet og naar ikke destomindre den første Medaille stadig har været tilkjendt Møllers Tran, er dette vistnok skeet tildels i Anerkjendelse af Møllers Fortjeneste som Opfinder. Men hvad der, saavidt vides, hidtil ikke har paatrængt sig nogen Jurys Betragtning, ventelig fordi der har manglet den Kjendskab dertil, er den Fortjeneste en Fabrikant indlægger sig ved at fremlægge Prøve, ikke paa hvor god Vare han kan levere, men paa den Vare han altid og uden Undtagelse leverer. Og i denne Henseende antages Møllers Tran at have berettiget Krav paa speciel Opmærksomhed, da det Ry som den overalt har vundet, udelukkende skriver sig derfra, at al den Tran Firmaet Peter Møller bringer i Markedet er tilberedt med den største Omhyggelighed og fremfor Alt af det bedste Raamateriale. Til Støtte herfor kan anføres Vidnesbyrd fra Alle, der henhøre blandt Firmaets Kunder, hvoraf fremhæves det der findes anført nedenfor blandt de øvrige Vidnesbyrd, medens det vistnok ellers ligger indenfor Alles Erfaring, der har Befatning med Medicintran, at Fabrikantens Navn ikke altid indeholder den fornødne Garanti for Varens Godhed.

Det behagede Hans Majestæt Kong Carl den 15de at udnævne Apoth. Peter Møller til Ridder af Vasa Ordenen og senere af St. Olavs Ordenen for de Fortjenester, han havde indlagt sig i at fremme en for Norge vigtig Industrigren (Tranfabrikationen).

Følgende Udstillingsmedailler ere efterhaanden
tilkjendte Peter Møller.

I Norge.	Selskabet for Norges Vels Guldmedaille,
efter Udstillingen i Bergen 1865.
I Sverrige.	Eneste Sølvmedaille, første Pris,
ved Industriudstillingen i Stockholm 1866.
I England.	Eneste Medaille,
ved Industriudstillingen i London 1862.
I Frankrig.	Eneste Sølvmedaille, Første Pris,
ved Industriudstillingen i Paris 1867.
Sølvmedaillen
ved Fiskeriudstillingen i Boulogne 1866.
I Italien.	Eneste Medaille,
ved Fiskeriudstillingen i Neapel 1872.
-

Udvalg af Testimonier fra alle Lande.

Fra Norge.

Undertegnede Apothekere bevidner herved, at al den Tran vi have modtaget fra Firmaet Peter Møller, altid har været af bedste Kvalitet, og at vi altid have havt Udsalg af Tran fra ovennævnte Firma, paa Grund af den Garanti for en god Vare der ligger i denne Fabrikants Navn og ikke altid findes i Andres.

B. A. Maschmann.	H. Hvoslef.	P. E. W. Hartmann.
Elephantapotheket.	Nordstjerneapotheket.	Kongsberg.
Strømsøe Apothek, —	W. Stillesen.	H. Jentoft.
Drammen		Fredrikstad.
W. Sissener.	V. Agersborg.	I. A. Jensen
Elverum.	Hamar.	Svelvig.
	R. K. Schnitler.	
	Kongsvinger.	

Fra det norske medicinske Selskab.

I Anledning af en til det norske medicinske Selskab i Christiania henvendt Anmodning vakttes i Mødet d. 15de Januar d. A. en Discussion om den efter Apotheker P. Møllers Methode tilberedede, lyse, klare Trans Anvendelse som Lægemeddel. I denne Discussion deeltog Professorerne Chr. Boeck, Heiberg, Voss og Lochmann, Selskabets Formand og flere andre Medlemmer. Ifølge de herved fremkomne Oplysninger og udtalte Anskuelser maa det ansees for godtgjort, at baade Hospitalslægerne og de privat praktiserende Læger her i Byen til medicinsk Brug næsten ikke længere benytte den brune Tran, og naar de gjøre saa, da alene af oeconomiske Grunde, da de bestemt foretrække den efter Hr. P. Møllers Methode tilvirkede lyse, klare, fordi denne ifølge deres Erfaring har ligesaa gode therapeutiske Virkninger som hiin og derhos for de Syge er lettere at indtage og fordøie. Flere tilstedeværende

offentlig ansatte Læger oplyste, at denne lyse, klare Tran, paa Grund af dens heldige Egenskaber og uagtet dens høiere Priis, selv til fattige og af det Offentlige understøttede Syge næsten udelukkende benyttes,

Christiania d. 30te Januar 1868.

Otto Lund,
Formand.

A. Holst,
1ste Secretair.

Den af Apotheker P. Møller leverede Medicintran, tilberedt efter den af ham ved Naturforskermødet i Christiania i 1856 angivne Methode, er den reneste og for Lugten og Smagen mindst ubehagelige af de mig bekendte Sorter Tran, og maa ifølge dens Beredningsmaaade indeholde Levertranens oprindelige Bestanddele uforandrede. Da det ved Anvendelsen af dette Middel ikke alene kommer an paa, at alle dets virksomme Stoffe ere tilstede, men ogsaa paa, at de Syge kunne, uden at hindres med Væmmelse, udholde at tage det i længere Tid, hvilket i Almindelighed ikke er Tilfældet med den sædvanlige saakaldte Medicintran, maa jeg give den af Hr. Møller tilberedte Tran, som jeg selv har havt Anledning til at prøve, min fortrinlige Anbefaling som Lægemiddel.

Christiania 20de April 1864.

A. Konradi,
Professor i Medicin ved Universitetet i Christiania.

Hr. Apotheker Peter Møller her i Staden har begjæret min Erklæring angaaende den Torskelevertran (Pingvo-leum jecoris aselli), som tilberedes efter den af ham opfundne Methode. Jeg kan saaledes erklære, at denne Tran, hvis Tilberedning han har meddelt i det af ham i 1862 udgivne Skrift: „Der Dorschleberthran und seine Zubereitung nebst Angabe einer neuen Methode zur Ge-

winnung des reiner Medicintrans“ i de senere Aar her i Riget har været den almindelig benyttede i Sygdomme, hvortil den formedelst sin Renhed, Mangel af ubehagelig Smag og Lugt og derhos ligesaa gavnlige Virkninger fortrinlig anbefaler sig fremfor de paa andre mig bekjendte sædvanlige Maader tilberedte.

Christiania den 8de April 1864.

Fk. Holst.

M. Dr. Professor i Pharmakologie og Toxikologie ved det kgl. Fredriks Universitet.

Det er mig en Fornøjelse herved at bevidne, at jeg i flere Aar baade i privat Praxis og paa Rigshospitalet ikke benytter anden Tran, end den, som er tilberedet efter den af Hr. Apotheker Møller opfundne Methode, og at kun denne Sort Tran nu anvendes til medicinsk Brug her i Landet, fordi den, baade ved sine Virkninger og ved den Lethed, hvormed den indtages og fordrages af de Syge, i høi Grad udmærker sig fremfor alle andre Sorter.

Christiania d. 20de April 1866.

Chr. Heiberg, Md. Dr.,

Professor ved Universitetet og Overlæge ved Rigshospitalet.

I mange Aar har jeg i min Praxis benyttet Apotheker P. Møllers Tran, og jeg har derved erfaret, at den ikke alene virker ligesaagodt som de forskellige andre Sorter Tran mod Tuberculosis og Scrophler, men at den maa siges at virke endnu bedre, især fordi den lettere ospureleres og bedre taales, hvor Digestionen er i Uorden eller hos Børn, der ikke alene meget godt taale den, men ofte endog faa Smag for den. Jeg har saaledes i længere Tid anvendt den hos mine egne Børn, der uden at have vist Tegn paa nogen bestemt Dyscrasie dog have haft et svageligt Udseende, mere som et Fødemiddel end som Lægemedel, og det har været paafaldende, hvor gjerne

de have taget denne Tran, og hvor vel de have befundet sig ved Brugen deraf. Jeg kan derfor trykt anbefale Møllers Tran, som jeg anser for at være den bedste til medicinsk Brug som jeg kjender.

Christiania d. 18de April 1866.

de Besche,

Hs. Majestæt Kongens tjenstgjørende
første Livmedikus,
Ridder af flere Ordener.

Hr. Apotheker P. Møller har i en Række af Aar efter en af ham selv inventeret Methode tilberedet Levertran paa de Steder af vor Kyst, hvor de store Torskefiskerier foregaar, hvor man erholder Leveren frisk og i store Qvantiteter. Denne af Hr. Møller tilberedte Tran er den fortrinligste jeg kjender, den er aldeles klar, den har en saa lidet ubehagelig Lugt og Smag som muligt, den kan derfor anvendes, hvor den paa sædvanlig Viis fabrikerede Medicintran ikke vilde blive taalt, og i denne korte Bemærkning ligger den bedste Anbefaling jeg kan give den.

For den, der er kjendt med de herværende Forholde, er det unødvendigt at tilføie, at det af Hr. Møller leverede Produkt ikke indeholder Spor af andet end Torskelevertran.

Christiania d. 13de April 1864.

W. Boeck.

Fra Tydskland.

Udtog af Professor Dr. Henckel's Afhandling: „Om Levertran og lignende dyriske Fedtstoffer.“ (Neues Repertorium für Pharmacie Bd. XVII. Hefte 12).

Den newfoundiske Tran viste sig i Gjennemsnit mere stearinholdig. Dens Farve er omtrent som gulagtig Ricci-

nusolie, mendens therapeutiske Værd er kun halv saa stor, som den gode norske Levertran. Peter Møller i Christiania leverer ufeilbarligen en af de bedste Transorter, der findes i Handelen.

Fra England.

John C. Thorowgood M. D. Member Coll. Physicians; Assistant Physician to the City of London Hospital for Disease of the Chest Victoria Park.

Gjennem Hr. Møllers Liberalitet har jeg været istand til at anstille Forsøg med hans Tran i et betydeligt Antal Tilfælde af Phtisis, og jeg føler det min Pligt at bevidne, at de Syge have taget den med Lethed og Behagelighed og endvidere til megen Lettelse i deres Sygdoms Symptomer. Hr. Møllers Tran forekommer mig at være fuldkommen paalidelig og ren, bæres let af delikate Personer og besidder mærkelige helbredende Egenskaber.

Abbots Smith. M. D., Memb. Coll. Physicians, forhenværende Læge ved North London Consumption Hospital, Metropolitan Free Hospital og Overlæge ved City Dispensari. Æres Secretær ved Medical Society of London.

Det er mig behageligt at kunne bevidne, at jeg har forsøgt Møllers Tran baade i Privat- og i Hospital Praxis og altid fundet dens Anvendelse fulgt af et tilfredsstillende Resultat. Ifølge den Maade hvorpaa den er tilberedet, indeholder Møllers Tran ingen Dekompositionsprodukter, har derfor ingen ubehagelig Lugt og Smag og taales bedre af Fordøielsesorganerne end andre Sorter.

Paa Grund af disse Fortrin kan den lettere nydes af

delikate Personer og Børn, assimileres lettere og frembringer mere umiddelbare gavnlige Virkninger end andre Transorter.

Dr. Arthur Hill Hassall, Forfatter af *Adulterations Detected in Food and Medicine*. Overlæge ved Royal Free Hospital.

Jeg har underkastet en Prøve af Møllers Tran en nøiagtig Analyse og kan som Resultat af denne bevidne, at denne Tran er den reneste, som nogensinde er mig overgivet til Undersøgelse. Som Følge af dens Renhed er den mærkværdig fri for ubehagelig Smag og Lugt.

Dr. Ruddock M. D., L. R. C. P., M. R. C. S. Referat over Tran i *Vademecum Part IV*.

Den Tran, som vi ufravigelig anbefale paa Grund af dens høie Assimilationsevne, dens Behagelighed og dens overordentlig nærende Egenskaber er Møllers norske Medicintran. Vi have i an Række af Aar udelukkende foreskrevet denne Sort og have i talrige Tilfælde fundet, at Patienter, som forhen ikke kunde tage Tran paa Grund af dens ubehagelige Smag, fandt ikke den ringeste Vanskelighed ved at nyde Møllers Tran. I Betragtning af dette Middels Vigtighed og de hyppige Tilfælde vi har havt Anledning til i de foregaaende Paginaer at foreskrive dets Brug, er det os en Tilfredsstillelse at kunne give et saa rent Præparat som det ovenfor nævnte vor varmeste Anbefaling.

Charles R. Drysdale, M. D., M. R. C. P., F. R. C. S. Æressecreter for Harveyan Society, Læge ved Metropolitan Free Hospital etc. etc., skriver i en Afhandling: *Alpine Heights and Change of Climate in Consumption*:

Den saakaldte Møllers Tran er excellent og min høit-agtede Ven Prof. Boeck fra Christiania har underrettet mig om, at den er et rigtig ægte Præparat.

I. I. Cregeen, M. D. 10 Ramsfort place London.

Min Herre!

Dr. Thorowgood, Læge ved Victoria Park Hospital for Brystsygdomme, henledede først min Opmærksomhed paa de Fortrin, som Møllers Tran er i Besiddelse af. Efterat have i længere Tid forsøgt den, baade ved selv at tage den, og ved i stor Udstrækning at foreskrive den for mine Patienter og efter forud i mange Aar at have anvendt alle de forskjellige Sorter, der ere at erholde, kan jeg med fuld Overbevisning bevidne, at jeg aldrig har truffet paa nogen Tran saa virksom og paa samme Tid behagelig som Deres. Den assimileres og taales med Letthed af den svageste Mave uden at foraarsage nogen Ækkelhed eller Modbydelighed, som saa hyppig er Tilfældet med andre Sorter. Derfor vil uden Tvivl de Læger, som engang have forsøgt den, aldrig foreskrive nogen anden.

Jeg bemyndiger Dem til at offentliggjøre denne Meddelelse, da det er min Mening at De har gjort en Velgjerning mod det Britiske Publikum ved at introducere Deres Tran her.

Lancet vol I. No. XXVI Juni 30 1866.

Der er neppe noget Middel i den hele Farmakopoe af større therapeutisk Vigtighed end Tranen, og det kan kun høilig beklages, at dets Nytte er saa ofte indskrænket eller endog tilintetgjort ved dets ubehagelige Smag og Harskhed. En Prøve af den Tran, der tilvirkes i

Norge af Hr. Møller har nylig vakt vor Opmærksomhed. Den er en af de reneste vi nogensinde har truffet paa, og er i Besiddelse af en ganske mærkelig Klarhed og er aldeles fri for enhver Harskhed samt ubehagelig Lugt og Smag.

Homoeopathie World. April 1 1867.

Møllers norske Tran.

Vi har fortiden mange Sorter af Tran, men en Prøve af ovenstaaende overgivet os til Undersøgelse for nogen Tid siden overbeviste os om, at det var en Tran af allerfineste Kvalitet, og vi have senere gjentagende foreskrevet den med de mest tilfredsstillende Resultater. Tranen er næsten farveløs, dens Smag ikke i mindste Maade modbydelig, og vore Patienter tage meget hellere denne end andre meget priste Sorter. I Betragtning af Tranens Virksomhed i at standse Udtæring, forbedre Pulsen, hindre Expectorationer og Nattesveden og lindre Hoste, ere vi glade over at kunne henlede den almindelige Opmærksomhed paa Møllers Tran som et Præparat rimeligvis fortrinligere end nogen anden Sort. Den besidder en forholdsvis behagelig Smag, taales godt af Maven og er i høj Grad virkningsfuld.

I. C. Hume. M. R. C. P. Oldham.

Dersom Tranens Virksomhed beror paa dens Renhed, vil jeg anbefale „Møllers“ som den reneste, og saa langt min Erfaring gaar, mest tilfredsstillende Tran jeg har benyttet som therapeutisk Middel.

W. H. Armitage L. R. C. P. E. etc. Thornhill.

Det er mig en Tilfredsstillelse at kunne fremlægge mit Vidnesbyrd om de gode Virkninger jeg har iagttaget ved Brugen af Peter Møllers Norske Tran. Jeg har omhyggelig analyseret den, og antager den at være det rene Præparat, jeg nogensinde har havt Anledning til at undersøge. Jeg har meget hyppig benyttet den i min private Praxis og har været i høieste Grad tilfredsstillet ved Resultaterne. Den er fri for ubehagelig Lugt og Smag, hvilket gjør at den er let at tage.

R. Roberts M. R. C. S., E. L. S. A. etc. Portmadoc.

Jeg har hyppig foreskrevet Møllers Tran for Patienter, som ikke kunde tage de almindelige Sorter og har fundet, at den i næsten ethvert Tilfælde har vist sig at være høist velgjørende. Den optages meget let af Maven, hvilket er et virkeligt Desideratum og giver Møllers Præparat et virkeligt Fortrin.

Durham Medical Society.

Ved dette Selskabs Møde i Newcastle — upon — Tyne udtalte Dr. Gibbo, at ifølge hans Formening var Møllers Tran den bedste af alle eksisterende Sorter, til hvilken Mening Præsidenten i et og Alt sluttete sig.

Fra Gibraltar.

Dr. Stokes, Officer of Health. Gibraltar.

I den senere Tid har jeg udelukkende foreskrevet

Møllers Tran, og finder den at svare udmærket til alle de therapeutiske Øiemed, hvori dette værdifulde Middel benyttes. Paa Grund af dens Renhed og gode Smag foretrækker Patienterne den for andre Sorter.

Fra Calcutta.

The Indian Medical Gacette. Vol IV. No. 5. May 1. 1869.

Vi har modtaget fra DHrr. Bathgate & Co. Calcutta, en Flaske Norsk Tran tilvirket af Hr. Peter Møller, Christiania, hvilken overgaar Alt hvad vi hidtil har havt Leilighed til at see hvad Renhed, Klarhed og Finhed i Lugt og Smag angaar.

Fra de Forenede Stater, Nordamerika.

Louis A. Sayre M. D. Professor i Orthopædi ved Bellevue Hospital Medical College. New York (see Medical Record. Decbr. 1869 Pag. 447).

I de senere Aar er det næsten bleven en Umulighed at finde en Tran som Patienter kunne fordøje. paa Grund af den modbydelige Maade hvorpaa Leveren behandles. Møller i Christiania, Norge, tilvirker en Tran, som er fuldstændig reen og i enhver Henseende Alt hvad man kan ønske sig.

I. Marion Sims M. D. New York.

I de senere Aar havde jeg fuldstændig opgivet Bru-
gen af Tran indtil Dr. Sayre henledede min Opmærksomhed

paa Møllers Tran. Jeg har siden den Tid foreskrevet den daglig og har al Grund til at være fuldkommen tilfreds med den.

Dr. Arthur Hill Hassal's Analyse.

Vand	0.00
Galdesubstandser	0.73
I Alcohol opløselige Legemer	4.13
(Sp. V. ved 60° F. = 0.927).	
Oleinsyre (samt Gaduin)	73.40
Margarinsyre	10.96
Glycerin	10.60
Mineralske Bestanddele	0.18
Jod	Spor.

